

Uyt de hand te koop, om met primo November 1771 te aenvaerden, een Vermakelyke en Welgeleegen BUYTEN – PLAETS, genaemd LUST IN RUST, geleegen in het beste van de Dorpe Noordwyk Binnen, voorzien van een Capitaale Huyzinge, en Stallinge voor 6 paarden, en verdere Commoditeyten, zo als dagelijks door de Gegadingdens kan gezien worden, mits zig adresseerende te Noordwyk voornoemd, by den Heer Matthys van der Mye, en nader informatie by den Makelaar Jan Goris Terwen, te Amsterdam.

⁴²⁴⁾ Volgens onderzoek van dr. Dozy is Seger de Moor schoolmeester van Hoorn geworden en later, 1 Juni 1665 poorter van Leyden.

⁴²⁵⁾ Gemeentearchief, bundel 125.

⁴²⁶⁾ a. v. bundel 123.

⁴²⁷⁾ J. le Mort was te Leyden geboren en vóór zijn huwelijk schoolmeester in de Spinhuysssteech te Amsterdam.

⁴²⁸⁾ Gem. arch. bundel 125 en 130.

⁴²⁹⁾ a. v. bundel 100.

⁴³⁰⁾ Deze advertentie vindt men opgenomen in „Oud Holland”, III, bl. 79.

⁴³¹⁾ „Latynsche en Nederduitsche Keurdichten”, 3de vervolg. Utrecht 1728, bl. 75–84.

⁴³²⁾ Bedoeld wordt: de hout of het bosch van Noortwyk, als verblijf der nachtegalen; niet het dorp Noortwykerhout.

⁴³³⁾ d. i. verwonderd.

⁴³⁴⁾ Dr. E. F. Kossmann, 's Hage, bij particuliere correspondentie, 1913.

⁴³⁵⁾ Blijkens den dichtbundel, samengesteld bij zijn 25-jarig huwelijksfeest, in 't bezit der familie Corneille Jean Luzac te Leiden, is zijn huwelijk voltrokken 2 Dec. 1719, vermoedelijk voor 't gerecht. Deze bundel is versierd met een titelplaat, waarop het zilveren echtpaar met acht kinderen.

⁴³⁶⁾ Tot dit instituut behoorden de twee nog aanwezige huizen, bewoond door den heer secretaris A. G. Dclen en mej. A. Wassenaar, terwijl op de plaats van het later geamoveerd schoolgebouw, waarvoor een sierlijk ijzeren hek stond geplaatst, nu het post- en telegraafkantoor zich bevindt.

⁴³⁷⁾ Arch. heerlijkheid Noortwyck.

⁴³⁸⁾ Dit prospectus is origineel aanwezig bij den heer mr. Abr. van der Hoeven te Rotterdam en afgedrukt in 't „Leidsch Jaarboekje” 1916, bl. 43.

^{438a)} Later is dit fraaie pand, met uitzicht op de Krocht (Wilhelminastraat) en den korenmolen, bewoond geworden door den heer A. H. Verster van Wulverhorst en thans door den heer C. J. L. van der Meer.

⁴³⁹⁾ Prof. dr. L. Knappert, „De Ramp van Leiden herdacht”, Schoonhoven 1906, bl. 43, zie ook bl. 93 en 148.

⁴⁴⁰⁾ Zie I. I. Böeseken geb. Peltenburg, „De Familie de Marisy,” Haarlem, J. B. van Lochem, 1844.

⁴⁴¹⁾ Zie W. Pleite, „Leiden voor 300 jaren en thans”, Leiden 1874, bl. 19, 20.

⁴⁴²⁾ Te vinden in Orlers „Leyden”, 3e druk, 1741, bl. 17 en 18. Een blasoembord dezer kamer wordt bewaard in den St. Joris-doelen alhier.

⁴⁴³⁾ Arch. heerlijkheid, Visscherijkeuren en ordonnantiën.

⁴⁴⁴⁾ „Na de neeringe” beteekent: naar het diepwater of ter haringvangst. Vergelijk Van Dale op „nering.”

⁴⁴⁵⁾ Vermoedelijk tijdens de torenrestauratie in 1791 dichtgemetseld. De toeg is aan de buitenzijde nog zichtbaar.

⁴⁴⁶⁾ Gemeente-archief, bundel 71, acte 20 April 1643.

⁴⁴⁷⁾ Als voren, bundel 125.

⁴⁴⁸⁾ Register der Appointementen vande Reekeningen in Holland, 34e Boek, 1787–1796, folio 251 verso. (Algem. Rijksarchief).

⁴⁴⁹⁾ Volgens Trouwboek Ned. Ger. kerk Katwijk-binnen en 't Zand. (Rijksarch.) Een staatje „Genealogie Kruyt”, van den heer Th. C. Kruyt te Rijswijk (overl. 31 Oct. 1915), geeft als trouwdatum 23-IX-1796 aan.

Voorstraat 23 en 25

Algemeen

De voorgevel van de panden Voorstraat 23 en 25 dateert uit het begin van de 19e eeuw. Daarachter ligt een complex van oorspronkelijk twee of drie gebouwen uit de 16e en 17e eeuw. Het pand Voorstraat 23 ging halverwege de 17e eeuw, samen met het pand Voorstraat 25, één geheel uitmaken. In 1947 vond er (weer) een splitsing plaats. In het onverdeelde perceel Voorstraat 23 + 25 hebben in het verleden diverse vooraanstaande families gewoond. Het was ook lange tijd een speculatieobject.

In het midden van de 18e eeuw bestond het perceel uit: “een huis, stal en verder getimmerte met tuin of boomgaard alsmede een terras en daarop een Turkse tent en ernaast 2 vijvers en een elsakker”. De tuin of boomgaard liep tot achter aan het tuinland van de Ambachtsheer (tot aan de Vierkante Vijver). Eind 18^e eeuw (en tot 1812) is in het pand de ‘Fransche Kostschool’ gevestigd geweest, onder leiding van het schoolhoofd Joseph de Veer. Latere akten spreken over een stalling en koetshuis, een tuinmanshuis en verder getimmerte met een spatieuze tuin, beplant met exquisite vruchtbomen, een propere broeierij, lanen en slingerbossen daar achteraan, benevens een terras daarnevens, een koepel en 2 vijvers. In die tijd werden de woning en de tuin “Lust en Rust” genoemd. In 1976 wordt het pand Voorstraat 25 opgenomen in het Register van Beschermd Monumenten met de omschrijving: “Voornaam pand onder één dwars schilddak. Brede entree met dubbele deur, voordeuromlijsting met versiering en geprofileerde bovenlijst. Stoep met hardstenen tegels, palen en ijzeren staven”.

Historie

De eerste beschrijving van dit pand dateert uit 1605, wanneer de weduwe van schoenmaker Pieter Willemsz. (Wijckerhelt) het perceel aan haar schoonzoon Cornelis Sijmonsz. verkoopt. Het pand wordt dan ten noordoosten begrensd door het huis van jonkheer Jacob van Scherpenzeel en aan de zuidoost- en zuidwestzijde door het erf van deze jonkheer. In 1630 verkoopt bakker Andries Pietersz. aan Jacob van Scherpenzeel, Heer van Peurseme, een erf en een gedeelte van de schuur op het Oosteinde, gelegen achter het huis van de verkoper. In 1641 koopt Wigbold van der Does, Ambachtsheer van beide Noordwijken, van Johan van Wassenaar en Duijvenvoorden als grootvader en voogd van de drie onmondige kinderen van wijlen Johan Viuosa en zijn dochter Machteld van Wassenaar, het voormalige huis en erf van wijlen Jacob van Scherpenzeel.

Een jaar later verkoopt Andries Pietersz. zijn huis aan Wigbold van der Does, waardoor de beide panden nu eigendom zijn van de Heer van Noordwijk. In diverse stukken met betrekking tot Offem wordt dit gecombineerde pand aangeduid als “het huis in het dorp”. Op een onbekend tijdstip wordt het pand eigendom van Filips Zoete de Lake van Villers, die gehuwd was met Anna van der Does, een dochter van Wigbold van der Does. Na het overlijden van De Villers (1689) en Anna van der Does (1700) erft hun dochter Anna het huis. Zij verkoopt het pand in 1701 aan Wigbold van der Does, de kleinzoon van de vroegere Wigbold van der Does. Het gaat vervolgens door vererving naar Steven van der Does, zoon van Wigbold en als deze in 1732 komt te overlijden, verkoopt zijn weduwe, Vrouwe Theodora Odilia Doys, douairière Van der Does in 1733 de “huijsinge, stallinge en verder getimmerte, met een tuijn en boomgaard daar achteraan”, aan de Leidse notaris Pieter van Dieningen. Na het overlijden

*Voorstraat 23 voormalig
franse kostschool uit het
begin 19e eeuw (H2002)*

van de notaris wordt Jacques Grijspaard, wonende te Haarlem, in 1737 de nieuwe eigenaar van het perceel.

In 1744 wordt David de Neufville, wonende te Amsterdam eigenaar en in 1746 Alexander Frensel, kapitein van het college der Admiraliteit te Amsterdam. Elf jaar later verkoopt deze, inmiddels vice-admiraal van Holland en Westvriesland, het perceel aan Francois Berck, die het in 1763 van de hand doet aan Dirck van Marcelis, raad en oudschepen van de stad Amsterdam. Een voorlopig koopcontract uit 1772 vertelt ons dat meester chirurgijn Gijsbert Wetzler het perceel aan Abraham Verreul, wonende te Amsterdam, verkoopt. Het verkochte wordt omschreven als een buitenplaats genaamd "Lust en Rust" aan de Voorstraat. Een beetje voorbarig van Gijsbert Wetzler, want twee maanden later koopt hij het pand pas van jonkvrouw Albertina van Marselis. Het is daarna wel in handen van Verreul gekomen, want zijn weduwe verkoopt in 1778 het perceel

aan Clement Petrus van Affelen, oud secretaris van Bergen op Zoom, wonende aldaar. Bij de koop behoren tevens "de behangsels, tapijten, spiegels voor de schoorsteen, alle tuinbanken, broeiramen met de kisten en bakken, de glase bijkorf en peedestal, 't geschilderd vloerzijl, chassenet en twee sonne suiltjes in de coepel". Na diens overlijden, een jaar later, wordt het pand in het openbaar verkocht aan Willem Jacob Schaap, wonende te Noordwijk. In de akte wordt opgenomen dat de koper tot 1 mei 1779 zal moeten gedogen dat de tegenwoordige tuinman Dirk van Sijl in de tot de buitenplaats behorende tuinmanswoning blijft wonen en dat de hyacinten en tulpenbollen staande in de grond en toebehorende aan voorn. Dirk van Sijl daar blijven tot deze geroid kunnen worden.

In 1796 wordt het perceel verkocht aan medisch doctor Theodorus Aaninck, wonende te 's Gravenhage. Omstreeks deze tijd moet

Joseph de Veer zijn Franse kostschool naar dit pand hebben verhuisd. Aaninck laat het huis en erf in 1815, samen met 17 andere objecten, veilen en de nieuwe eigenaar wordt Klaas Koning te Leiden. Het verkochte wordt dan omschreven als “een kapitaal modern en zeer logeable dubbeld Heerenhuis en erve, waarin verscheidene kamers en vertrekken, ruime keuken en kelders, mitsgaders stallinge en koetshuis, tuinmanshuis en verder getimmerte met een spatieuze tuin, beplant met exquisite vruchtbomen, propre broeijerij, lanen en slingerbossen daar achteraan benevens een terras daarnevens, een koepel en 2 vijvers. Alsmede nog een bloemtuin aan de overzijde staande en gelegen aan het Oosteinde van de Voorstraat” (de Overtuin).

Op 5 maart 1817 wordt het perceel gekocht door Casparus Henricus Wolff, wonende te Lisse, van beroep chirurgijn en apotheker. Hij is tot deze koop overgegaan als een geld-

belegging en had plannen het gekochte te verhuren. Maar door de, naar zijn zeggen, slechte staat van de woning, verzoekt hij het dorpsbestuur het pand geheel, dan wel gedeeltelijk te mogen slopen, welk verzoek tot gedeeltelijke sloop in beroep wordt toegewezen.

Op 19 juli 1817 verkoopt hij aan Wigbold Albert Willem van der Does, Graaf Van Limburg Stirum een partij tuin- of bouwland, groot 1 morgen 400 roeden, uitgemaakt hebbende de moestuin en plantage achter het huis. In september daaropvolgend wordt zijn beroep op de Staten van Holland om alsnog toestemming tot gedeeltelijke sloop te geven, toegewezen.

In 1818 dient hij bij het dorpsbestuur een uitvoerig bestek van de veranderingen in. De Noordwijkse koopman Jacob van Eeden stelt zich borg voor de heer Wolff en de timmerlieden Klaas Ouwehand en Jan Hendrik van Sluijters worden aangewezen tot toezichthouders bij de verbouwing.

In 1837 verkoopt Francois de Veer, ontvanger der registratie het pand aan Abraham H. Verster van Wulverhorst, inspecteur der opperhoutvesterij. Uit dit transport komt naar voren dat het huis in 1822 is aangekocht door Leendert Kantebeen en in 1827 eigendom is geworden van Francois de Veer, vermoedelijk door vererving via zijn vrouw Elisabeth Kantebeen, voorheen onderwijzeres en later eigenaresse van de iongeijuffrouwen school tegenover het Hof van Holland. De huidige stoep met stenen palen en ijzeren baliën (stangen) stamt uit het jaar 1836.

In 1886 verkopen de kinderen Verster van Wulverhorst aan bloemkweker Cornelis J.L. van der Meer: "een herenhuis met erf en tuin groot 12a. 85 ca. en een perceel open erf groot 2a. en 56 ca.".

Na diens overlijden in 1927 en de scheiding en verdeling der nalatenschap wordt zijn weduwe Gesina Lubbe benoemd tot erfgename.

Op 23 november 1949 vindt een splitsing van het perceel plaats: Antonius J. van der Meer worden woonhuis en erf (huidige nummer 23) toegewezen en Theodorus van der Meer wordt eigenaar van het woonhuis en erf en tuin aan de Voorstraat (huidige nummer 25). Ook verkrijgt hij de eigendom van

een perceel grond in gebruik als overtuin aan de Voorstraat, Heilige Geestweg en Wilhelminastraat.

Een maand later verkoopt Theodorus van der Meer aan Antonius J. van der Meer een perceel tuingrond achter de tuin van het pand Voorstraat 25.

In 1976 wordt het pand Voorstraat 25 opgenomen in het Register van Beschermd Monumenten met de omschrijving zoals weergegeven in Algemeen. Bij het pand Voorstraat 25 behoort een gemetselde tuinmuur, gepleisterd en aan de tuinzijde voorzien van steunberen en voorts een houten hek met dubbele deuren, waarin een traliewerk van balusters en een reeks rozet-achtige openingen, met omlijsting van pilasters met verdiepte panelen en een geprofileerde kroonlijst, 19^e eeuws, een karakteristieke omsluiting van een tuin bij een herenhuis. In 1967 wordt het als beschermd monument aangewezen perceel Voorstraat 25 (en de Overtuin) verkocht aan prof. dr. Frederik H. Sobels. In 1985 verkoopt professor Sobels een perceel tuin, gelegen achter het pand Voorstraat 25 aan John A.R. Geensen en in 1986 verkoopt hij het pand aan jonkvrouw I.S.A. Baud, gehuwd met F.P. Israël, astro- noom.

*Levensboom in het raam
van Voorstraat 25 (Borkent)*

